

Karel P. před nastoupením vojenské služby vedl; z této vojenské služby vrátil se posléze uvedený teprve na podzim 1919 domů a byl v ní, když se ohlášky podávaly. Ohláška znějící na Karla P-a nemohla v tomto případě, kde Karel P. pozemku vůbec v pachtu neměl, vzhledem k námitkám správně a v pravý čas proti ní podaným míti účinku; nemohla však míti účinku ani ohledně Anny P., když proti předpisům § 12 uvedeného zákona od ní nebo v jejím jméně vůbec podána nebyla ba ani proti předpisům § 13 zákona ani její jméno jako přihlašovatelky neobsahovala.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacím rekursům.

D ů v o d y:

Dovolací stěžovatel Václav B. obmezuje se ve své stížnosti na pouhé tvrzení, že mu nárok požadovací přísluší z důvodů prvním soudem uvedených. Oproti tomu stačí poukázat k důvodům napadeného usnesení, které dovolací stěžovatel vyvrátiti se ani nepokusil. Dle § 1 zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n. pachtýři, který od 1. října 1901 požadovaného pozemku v pachtu neměl, požadovací nárok nepřisluší, a, poněvadž jest zjištěno, že Václav B. vstoupil do pachtovního poměru teprve na jaře 1902, jest zřejmo, že se postoupení požadovaného pozemku do vlastnictví nemůže domáhati. Ustanovení § 1 cit. zákona, dle něhož přestávky ne delší než jednoho roku nároku pachtýřova neruší, nemůže se dovolávati, poněvadž nutným předpokladem pro použití tohoto zákonného předpisu jest, jak již z přirozeného významu a smyslu slova »přestávka« plyne, že pacht musil dnem 1. října 1901 býti v platnosti a od toho dne faktický jeho výkon počítati. Co se týče dovolací stížnosti Anny P., dlužno jí sice dle § 9 nesp. řízení přiznati oprávnění ku stížnosti, ale odůvodněnou stížnost tu nelze shledati. Stěžovatelka byla ovšem pachtýřkou, ale ve lhůtě § 12 zákona nároku svého neohlásila, nýbrž její syn Karel P. svým jménem, a poněvadž požadovací nárok přísluší pouze pachtýři (§§ 1 a 3 zákona), jímž Karel P. nebyl, a Anna P. ani při jednání soudním, při kterémž teprve zmíněné okolnosti vyšly na jevo, nároku požadovacího neohlásila, — k ohlášení tomuto ovšem by nebyl mohl pro opozděnost býti vzat zřetel — rekursní soud všim právem vyslovil, že jí požadovací nárok nepřisluší.

Čís. 679.

Otázka, zda stavebník vydržením nabyt práva hromaditi stavivo na pozemku obecním, náleží na pořad práva. Úřad stavební by rozhodoval, zda mu právo to přísluší jako stavebníkovi.

(Rozh. ze dne 28. září 1920, R I 678/20.)

Žalovaný složil stavivo na obecním pozemku uličním. Proti žalobě obce, by zanechal používání ulice za skladiště staviva bránil se žalovaný jednak tím, že místo, kde uloženo je stavivo, patří do jeho vlastnictví, jehož prý nabyt vydržením, jednak tím, že dle všeobecného zvyku ukládá stavebník stavivo na ulici. Po formální stránce namítl nepřipustnost po-

řádu práva. Procesní soud první stolice uznal ve věci samé, neuznav tuto námitku za opodstatněnou proto, že jde na straně žalovaného o užívání pozemku zapsaného v seznamu veřejného statku jiným způsobem než jeho veřejná povaha připouští, a že rozhodování o tom, je-li užívání takové přípustno či nikoli spadá do pravomoci soudu. Odvolací soud zrušil rozsudek prvního soudu a jemu předcházevší řízení jako zmatečné a odmítl žalobu pro nepřípustnost pořadu práva. Důvody: Žalovaný nepoužívá ulice z důvodu nějakého oprávnění, opírajícího se o právo soukromé, nýbrž jako stavebník na základě stavebního řádu. Předpis § 122 čís. 6 stavebního řádu pro Čechy ze dne 8. ledna 1889, čís. 5 z. z. ustanovuje v tomto směru, že náleží na úřad stavební, aby nařídil, kde se má stavivo skládati, jakož také, aby učinil všeliká jiná opatření, jichž za příčinou provádění stavby šetřiti dlužno s ohledem na policii bezpečnostní a policii silniční. Dle § 52 čís. 5 staveb. řádu jest stavbyvedoucí povinen u stavebního úřadu zvláště žádati, aby se mu vykázano místo ku skládání staviva. Z toho jde, že rozhodnutí o tom, zda žalovaný jest oprávněn ulice používatí za skladiště staviva, spadá do působnosti obce jako stavebního úřadu. Žalovaný ku složení staviva za svolení žalující obce jako stavebního úřadu nežádal, tedy předpisu § 52 čís. 5 stavebního řádu nešetřil a může se proto žalující obec jen jako úřad stavební domáhati toho, by zanechal používání ulice jako skladiště staviva a může žádati odstranění stavebního materiálu jen dle předpisů řádu stavebního, jmenovitě § 128 stav. řádu, tedy cestou správní a nikoliv žalobou negatorní.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu, pojaté do rozsudku, jímž byla zamítnuta námitka nepřípustnosti pořadu práva, a uložil soudu odvolacímu, by pomina použitý důvod zrušovací, o odvolání dále jednal.

Důvody:

Proti žalobě bylo žalovaným ve věci samé namítáno: 1. že místo, kde je stavivo uloženo, není veřejným statkem, nýbrž vlastnictvím žalovaného, 2. že, i kdyby měřením se zjistilo, že tomu tak není, vydržel vlastnictví k tomuto místu, majé je v držbě s připočtením vydržecí doby svých rodičů přes 40 let a 3. že jedná se o stavivo potřebné na znovuzřízení domu a tu že je k tomu oprávněn všeobecným zvykem, vedle něhož stavebník užívá za stavby ulice na uložení staviva. Pro otázku, zda jde o poměr veřejnoprávní, či poměr soukromoprávní rozhodným jest, zda jednotlivec vystupuje vůči veřejnoprávnímu svazu jako jeho člen, takže mezi nimi oběma jest poměr nadřízenosti a podřízenosti, či zda příslušnost jednotlivce k veřejnoprávnímu svazu zůstává mimo úvahu, takže proti sobě vystupují dva právně koordinované subjekty právní. V onom případě jde o poměr veřejnoprávní a rozhodovati o vzájemných právech a povinnostech, plynoucích pouze a jedině z toho, že jednotlivec jest členem veřejnoprávního svazu, zůstaveno jest úřadům správním. V druhém případě jedná se o střetnutí se soukromých sfér dvou rovnocenných právních subjektů, právní poměr jest poměrem soukromoprávním a rozhodovati o něm jest úkolem řádných soudů. Pod tímto zorným úhlem jeví se námitky, uvedené shora pod čís. 1 a 2, námitkami soukromoprávními, rozřešiti otázku, zda žalovaný ukládal stavivo na svém pozemku, použi-

vaje takto oprávnění, jemu jakožto vlastníku příslušejícího, jest právě tak věci řádných soudů, jako řešení otázky, zda žalovaný, uchopiv se výlučné moci nad částí uličního pozemku s vůlí, vykonávati moc tu pro sebe, vešel tím v držbu této části uličního pozemku a zda držba ta vedla k vydržení soukromého vlastnictví. Jest tudíž patrné, že čeliti těmto námitkám bylo lze jen pořadem práva. Jen pro případ, že námitky ty byly by uznány bezdůvodnými, přicházela by v úvahu námitka třetí. S tou však soudové obíratí by se nesměli, ježto při ní jde o poměr mezi žalující obcí jakožto úřadem stavebním a žalovaným jakožto osobou, nařizovací moci tohoto úřadu podrobenou, tudíž o poměr veřejnoprávní. Výsledek byl by pak ten, že by soud žalobě vyhověl, ježto žalovanému ze soukromoprávního důvodu nepřisluší, by na uličním pozemku stavební hmoty ukládal, a věci stran bylo by pak, by správním řízením vypořádaly zbývající otázku, zda žalovaný jako stavebník k ukládání staviva jest oprávněn.

Čís. 680.

Z toho, že peněžní ústav není povinen, by zkoumal oprávněnost předložitele vkladní knížky, neplyne, že nebyl by k tomu oprávněn.

(Rozh. ze dne 28. září 1920, R I 776/20.)

Žalující Marie Š-ová žádala žalovanou banku, by jí vyplatila peníz z vkladní knížky, znějící na jméno Marie Š-ová, o niž vedla vlastnický spor se svým manželem a jejíž vybrání bylo jí manželem zapovězeno. Ohledně výplaty stanovil bod 6. pravidel, jež otištěny byly ve vkladní knížce: »Banka pokládá doručitele vkladní knížky za oprávněného majitele a neručí tudíž za oprávněnost podatele knížky, za totožnost osoby a pravost podpisu stran. Vyjmuty jsou: a) vklady vinkulované, b) soudně umořené nebo zákonitou záповědí stížené«. Banka odepřela výplatu vkladu, načež Marie Š-ová domáhala se na bance výplaty žalobou. První soud v Praze žalobě vyhověl. Důvody: Rozhodnou jest otázka, zda banka se zachovala dle podmínek, jak jsou otištěny ve vkladní knížce. Podmínky ty jsou podstatnou částkou smlouvy mezi vkladatelem a žalovanou, nemohou proto jednostranně býti měněny ani vykládány. Dle nich každý držitel knížky vkladní jest oprávněn k vybrání vkladu, není-li tu výjimek odst. a), b). Z těchto výjimek není tu žádná. Záповěď manželem žalující daná není záповědí zákonnou. Je to záповěď soukromá, poněvadž pod výповědí zákonnou rozumí se jen záповěď daná k tomu povolanými úřady, zejména soudem. Jak ze souhlasného přednesu stran soud na jisto postavil, je mezi manžely Š-ovými zahájen spor o vlastnictví uvedené vkladní knížky, ale soudní záповěď vybírati vklady po rozumu § 381 a násl. ex. ř. nebyla ani žádána, tím méně povolena. Soukromá záповěď a za takovou dlužno míti záповěď manželovu, nemůže nikdy nahraditi záповěď zákonnou. O d v o l a c í s o u d zrušil rozsudek prvního soudu a vrátil mu věc, by, vyčkaje právomoci, dále ve věci jednal a rozhodl. Důvody: Vzhledem k tomu, že dle bodu 6. pravidel o výplatě vkladních knížek žalované banky, banka pokládá doručitele vkladní knížky za oprávněného majitele a neručí za oprávněnost